

VZOR ZÁPISU

Zápis

z obhajoby disertační práce pana (paní) Jany Muhič Vobořilové

konané dne 29.6.2012

téma práce: „Mongolští nomádi: zákazy a přírodní kultury. Tabuizované jevy a jejich jazyková vyjádření“

přítomní: Doc. PhDr. Lubomír Tylner, CSc., Doc. PhDr. František Vrhel, CSc., Doc. PhDr. Oldřich Kašpar, CSc., Doc. PhDr. Ludmila Sochorová, CSc., Doc. PhDr. Irena Štěpánová, CSc., PhDr. Zdeněk Uherek, CSc., PhDr. Jaroslav Skupnik, Ph.D. – oponent, Prof. RNDr. Stanislav Komárek, Dr. – oponent (omluven)

Předseda komise p. Tylner zahájil obhajobu a představil přítomným kandidáta (kandidátku).

Školitel představil doktoranda a seznámil komisi s uchazečem a jeho diz. prací.

Kandidát seznámil přítomné se svou disertační prací. Sdělil zejména, že předložená práce se pohybuje na rozhraní tří disciplín – etnologie, lingvistiky a mongolistiky – a zabývá se vztahem tabuizovaného chování mongolských pastevců a jeho jazykového vyjádření. Opírá se o antropologické výzkumné metody a teoretické lingvistické přístupy, především kognitivně-lingvistický přístup, systematický rozbor výrazů, jak ho popsali Lakoff a Johnson (1980) a jak ho dále rozvedl Lakoff (1987). Materiál byl sbírán během opakovaných terénních výzkumů v prostředí mongolského venkova. Pozornost je věnována ústředním pojmům – žití, myšlenky a hněv – se zaměřením na vhodné a nevhodné chování člověka v mongolské kultuře a jeho analýzou v souvislosti s metaforami, jejichž prostřednictvím jsou tyto oblasti konceptualizovány. Formulované zákazy a ponaučení nefungují „samy o sobě“, nýbrž jejich síla spočívá v tom, jak jsou „zasazeny“ do celkové konceptualizace charakteristické pro mongolskou kulturu. Metaforické modely jsou významnými „nástroji“ socializace a enkulturování.

Poté oponenti přednesli závěry svých posudků – oponent PhDr. Jaroslav Skupnik, Ph.D., za oponenta Prof. RNDr. Stanislava Komárka, Dr. přednesl jeho posudek Doc. PhDr. František Vrhel, CSc.

Kandidát (jméno) odpovídá na posudky oponentů. 1) K otázce oponenta viz text práce str. 45 – konceptuální metafora a příhoda s krádeží koně – zda tato metafora a její implikáty nemají vliv na potlačování „negativních pocitů“, resp. jejich projevování – odpověď zní ano, pravděpodobně přímo souvisí. 2) K výtce drobných a formálních nedostatků – autorka by ráda rozvedla některé části práce formou odborných článků, bude tak mít příležitost připomínky oponentů zohlednit, což prospěje kvalitě textů. Některé části by mohly být dále rozvedeny formou návazného výzkumu nebo průzkumu na referenčním vzorku. 3) K otázce mongolských představ o emocích – i zde se potvrzuje předpoklad Lakoffa a Johnsona, že právě oblasti emocí – jejich konceptualizace – je důležité zkoumat, protože mívají bohaté metaforické strukturace, vypovídají hodně o specifických dané kultury na jedné straně a kulturních univerzáliích na straně druhé.

Oponenti se vyjadřují k vystoupení kandidáta: postup inspirativní a přehledný, dokonalá obeznámenost s prostředím, navzdory drobným, často spíše formálním nedostatkům, převažuje kladné hodnocení, originální interpretace symbolického univerza mongolských pastevců.

Diskuse:

Tylner: doporučuje využívat více audiovizuálního materiálu, s ohledem na terénní výzkum;

Autorka: přijímá doporučení;

Štěpánová: připomínka sociálního chování některých vrstev v našem prostředí v 18. A 19. Století (měšťan, řemeslník; majetné vrstvy, kontinuita rodu) – chybí někdo, kdo by téma vyzdvihl;

Skupnik: chování před příchodem buddhismu do Mongolska a poté; přeměna metafory;

Autorka: bylo by zajímavé srovnání, kdyby se podařilo dohledat patřičný materiál např. z dob Čingischána;

Sochorová: obrozenci – otázka, do jaké míry jejich projevy byly ovlivněny konceptualizací v jazyce (pravidla chování - v soukromém životě);

Kašpar: porovnání s indiány v Latinské Americe;

Skupnik: projevy hněvu;

Autorka: problém alkoholismu – komunita jedince nenásilně vytlačí, vyčlení; projevy hněvu člověka diskreditují.

Štěpánová: socializace dítěte v mongolské kultuře.

Ukončení diskuse předsedou komise.

Vyhlášení výsledku tajného hlasování: Komise navrhla udělit titul doktor (Ph.D.)

Zapsal: Jana Vožechová

Podpis předsedy komise: